

IV. Přehled o stavech fondů organizačních složek státu

V souladu s ustanovením § 29 odst. 3 zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech, je součástí návrhu státního závěrečného účtu i přehled o stavech fondů organizačních složek státu (dále jen OSS).

Fondy OSS představují majetkové fondy, finanční a peněžní fondy a zvláštní fondy. Vývoj zůstatků těchto fondů ilustruje následující tabulka:

v mil. Kč

Organizační složky státu	Stav ke konci roku				Změna		
	2001	2002	2003	2004	2002-2001	2003-2002	2004-2003
<i>1/ Majetkové fondy celkem</i>	468 520	483 240	518 100	493 972	14 720	34 860	-24 128
- z toho:							
Fond dlouhodobého majetku	404 157	420 688	458 318	470 669	16 531	37 630	12 351
Fond oběžných aktiv	64 322	62 513	59 750	23 260	-1 809	-2 763	-36 490
<i>2/ Finanční a peněž. fondy celkem</i>	5 761	8 741	11 818	35 075	2 980	3 077	23 257
- z toho:							
FKSP	1 309	1 069	1 115	1 167	-240	46	52
Fond rezervní	3 760	4 290	7 134	32 190	530	2 844	25 056
Fond odměn	75	55	27	27	-20	-28	0
<i>3/ Zvláštní fondy*)</i>	1 539	14 599	11 786	9 328	13 060	-2 813	-2 458
Fondy OSS úhrnem	475 820	506 580	541 704	538 375	30 760	35 124	-3 329

*) jde převážně o prostředky Národního fondu spravovaného kapitolou MF

Podle § 48 zákona o rozpočtových pravidlech organizační složky státu tvoří tyto **peněžní fondy: rezervní fond a fond kulturních a sociálních potřeb.**

Způsob tvorby a možnosti použití peněžních fondů organizačních složek státu jsou stanoveny zákonem o rozpočtových pravidlech (§ 48) a vyhláškou Ministerstva financí č. 114/2002 Sb., o fondu kulturních a sociálních potřeb.

V souladu s tímto zákonem mohou organizační složky státu koncem běžného roku **převádět do rezervních fondů (RF)** prostředky nevyčerpané na plnění úkolů v běžném rozpočtovém roce k jejich použití v letech následujících. Způsob a výše převáděných úspor rozpočtových prostředků je stanovena v § 47 zákona. S platností **od července 2004 mohou OSS převádět prostředky ve výši rozdílu mezi svým rozpočtem výdajů** upraveným o provedená rozpočtová opatření podle § 23 písm. a) zákona, sníženým o vázané prostředky státního rozpočtu podle § 23 písm. c) a zvýšeným o částky, o které bylo organizační složce státu povoleno překročení rozpočtu výdajů podle § 23 písm. b), **a svými skutečnými rozpočtovými výdaji** uskutečněnými za celý rok. To neplatí pro výdaje kapitol Všeobecná pokladní správa a Státní dluh. (Pro srovnání: v letech 2001 až 2003 se prostředky převáděly do výše

2 % objemu rozpočtu výdajů, s výjimkou prostředků nevyčerpaných na výplatu mezd, ostatních odměn za práci, náhrad mezd a výdajů s nimi souvisejících. Nevyčerpané prostředky rozpočtované na systémově určené výdaje a dotace se převáděly do výše 5 %; nevyčerpané prostředky na individuálně posuzované výdaje a dotace se převáděly ve výši příslušného závazného ukazatele po celou dobu financování konkrétní akce.)

Stav fondu kulturních a sociálních potřeb všech organizačních složek státu se v průběhu roku 2004 zvýšil z 1 115 mil. Kč ke konci roku 2003 na **1 167 mil. Kč** ke konci roku 2004, tj. o 52 mil. Kč.

Zůstatek rezervního fondu organizačních složek státu ke konci roku 2004 **dosáhl 32 190 mil. Kč** a proti stavu na ke konci roku 2003 **se zvýšil o 25 056 mil. Kč**. Změna stavu je **saldem převodů prostředků tohoto fondu do příjmů** státního rozpočtu v průběhu roku 2004 **ve výši 4 455 mil. Kč** a jeho posílením o **převody úspor ve výdajích** státního rozpočtu téhož roku **v částce 29 038 mil. Kč** a ostatní přiděly (ve výši 473 mil. Kč). Z celkové částky prostředků převedených do rezervních fondů organizačních složek státu připadlo na **převody investičních prostředků 12 598 mil. Kč** a na **převody neinvestičních prostředků 16 441 mil. Kč**.

V rámci neinvestičních prostředků byly do rezervních fondů převedeny prostředky na platy a ostatní platby za provedenou práci ve výši 1,4 mld Kč, dále **prostředky nedočerpané na sociální péči** a pomoc a společné činnosti v sociálním zabezpečení a politice zaměstnanosti (tj. oddíl 43 rozpočtové skladby, celkem převedeno **1,2 mld Kč**, převážně šlo o prostředky na správu v sociálním zabezpečení), **na politiku zaměstnanosti** (oddíl 42, převedeno **1,0 mld Kč**, z toho prostředky na aktivní politiku zaměstnanosti 0,4 mld Kč, na pasivní politiku zaměstnanosti 0,3 mld Kč a na příspěvky na sociální důsledky restrukturalizace 0,2 mld Kč) a **na dávky a podpory v sociálním zabezpečení** (oddíl 41, převedeno **0,7 mld Kč**, šlo hlavně o zvláštní sociální dávky příslušníkům ozbrojených sil při skončení služebního poměru – 0,4 mld Kč a dávky státní sociální podpory – 0,2 mld Kč). Z významnějších částek byly dále převedeny **u Ministerstva zemědělství prostředky na zemědělskou a potravinářskou činnost a rozvoj** (pododdíl 101, převedeno **5,1 mld Kč**) a **u Ministerstva obrany na vojenskou obranu** (pododdíl 511, převedeno **2,6 mld Kč**).

Zatímco fond kulturních a sociálních potřeb je tvořen a naplňován povinně v závislosti na vyplacených mzdách, převod úspor do rezervního fondu má fakultativní povahu. Největší přiděly do obou fondů byly ze zřejmých důvodů vykázány především u "velkých" (co do počtu zaměstnanců a objemu rozpočtovaných prostředků) kapitol, zejména ministerstev.

Nejvíce prostředků nevyčerpaných na plnění úkolů v běžném rozpočtovém roce **převadlo do rezervního fondu Ministerstvo obrany** (7,0 mld Kč), **Ministerstvo zemědělství** (5,5 mld Kč), **Ministerstvo dopravy** (3,6 mld Kč), **Ministerstvo práce a sociálních věcí** (3,0 mld Kč), **Ministerstvo spravedlnosti** (2,1 mld Kč), **Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy** (1,4 mld Kč), **Ministerstvo vnitra** (1,4 mld Kč) a **Ministerstvo zdravotnictví** (1,0 mld Kč).

Ministerstvo obrany převedlo do RF především nedočerpané prostředky na financování programů evidovaných v ISPROFIN, a to jak individuálně posuzované výdaje, tak systémově určené výdaje. Hlavními důvody převodů byly rozsáhlé věcné změny vyplývající z Koncepce výstavby profesionální armády ČR a mobilizace ozbrojených sil ČR, dále legislativní změny, změna organizačně-právního uspořádání, časový posun termínů plánované realizace akcí.

Ministerstvo zemědělství převedlo především prostředky na programy spolufinancované s EU, a to z toho důvodu, že rozpočtový rok ČR není shodný s rozpočtovým rokem EU. Převedené prostředky budou použity v roce 2005 na účely, na které byly určeny v roce 2004. Tento postup Mze již uplatnilo při poskytování prostředků SZIF na přímé platby v lednu 2005 v částce 1,1 mld Kč. K pozdržení vyplácení dotací zemědělcům došlo v důsledku provádění kontrol na místě.

Ministerstvo dopravy převedlo u ústředního orgánu kapitoly nevyčerpané prostředky ISPROFIN zejména z důvodu posunu realizace v rámci jednotlivých programů (posun výběrového řízení) u Ředitelství silnic a dálnic ČR. Další prostředky převedly např. Centrum dopravního výzkumu, Centrum služeb pro silniční dopravu, Drážní úřad, Úřad pro civilní letectví a Drážní inspekce. U ostatních běžných výdajů ústředního orgánu bylo důvodem převodů např. nabytí účinnosti vyhlášky č. 291/2004 Sb., kterou se mění vyhláška o registraci vozidel a která zavádí nové tabulky s registrační značkou se znakem EU a rozlišovací značkou členského státu „CZ“. Došlo tak ke snížení výroby tabulek s registračními značkami na 50 % proti původně plánovaným počtům.

Ministerstvo práce a sociálních věcí převedlo do RF především prostředky na financování společných programů EU a ČR, výdaje na programové financování reprodukce investičního majetku a mandatorní výdaje, především sociální dávky, u kterých se počítá s využitím ke krytí výdajů, které nejsou plně kryty schváleným rozpočtem na rok 2005, např. prostředky na zálohu České poště na výplatu důchodů, nebo na provozní výdaje pro zaměstnance, o které byly posíleny úřady práce na zajištění obslužných agend státní sociální podpory.

U **Ministerstva spravedlnosti** byly převody v oblasti programového financování vyvolány posuny v zahájení realizace staveb z důvodu průtahu ve výběrových řízeních na zhotovitele akcí – odvolání účastníků obchodních veřejných soutěží, podávání rozkladů k Úřadu pro hospodářskou soutěž. V oblasti mzdových prostředků byly převedeny především prostředky nečerpané z důvodu mateřských dovolených soudkyň a státních zástupkyň a za neobsazená místa soudců. Převedeny byly i prostředky týkající se sociálních dávek.

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy převedlo především prostředky na financování programů ISPROFIN, zejména z důvodu zrušení výběrových řízení a odsunutí realizace projektů. Část převedených prostředků se vztahovala na programy spolufinancované ČR a EU, které se v roce 2004 teprve „rozjížděly“ a budou v roce 2005 použity na původní účel. To se týká i převedených prostředků, určených na výzkum a vývoj.

U **Ministerstva vnitra** byly úspory dosaženy z následujících titulů: nižší čerpání sociálních dávek, neukončená výběrová řízení, neplnění termínů na dodání materiálu a techniky ze strany dodavatele, zejména požární techniky, pozastavení plánovaných dodávek materiálu dodavatelem, pozdržení výběrových řízení, přesun oprav požární techniky do roku 2005 atd.

Ministerstvo zdravotnictví nevyčerpallo především prostředky v rámci ISPROFIN; ty budou použity v roce 2005 v souladu s § 48 zákona č. 218/2000 Sb. Podobně byly převedeny do RF nedočerpané prostředky na vědu a výzkum k jejich použití na totéž v letošním roce.

Výše uvedené kapitoly státního rozpočtu se na celkových prostředcích, nevyčerpaných v běžném roce a převedených do rezervních fondů k jejich použití v dalších letech, **podílely 86 %**. Ostatní ministerstva a ústřední úřady se na převodech do rezervního fondu podílely podstatně menšími částkami, čtyři kapitoly nepřevedly do rezervního fondu žádné prostředky.

Podrobnější údaje a informace o prostředcích převedených kapitolami do rezervních fondů jsou obsaženy v sešitu H předloženého návrhu státního závěrečného účtu a též v návrzích závěrečných účtů jednotlivých kapitol státního rozpočtu.

Vzhledem k tomu, že objem prostředků převedených do rezervních fondů je značný a jejich čerpání v následujících letech by v konečném důsledku mohlo vést i k ohrožení plnění maastrichtského kritéria, pokud jde o rozsah povoleného schodku státního rozpočtu (v metodice EU), **je připravována novela zákona o rozpočtových pravidlech**, která omezí rozsah převodů nespotřebovaných prostředků do rezervních fondů OSS.